

# CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.



CU UN ADAOS NEOFICIAL.



Abonamentul pe un an 50 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învolală

## Partea oficială.

### Telegrama răspuns a Majestății Sale Reginei.

Tălmăcind omagiile Clerului și ale poporului credincios al eparhiei Noastre din prilejul onomasticeii Majestății Sale Reginei, ne-am învrednicit a primi răspunsul următor, care cu drag Vi-l împărtășesc:

„Prea Sfinției Sale Episcopului  
Dr. Iuliu Hossu

**Gherla.**

„Inapoiindu-ne dela Bled pentru telegrama Prea Sfinției Voastre Vă mulțumesc din toată inima și fac pentru întreaga eparhie a Prea Sfinției Voastre urări de bine întru mulți ani.“

**Maria.**

Gherla, la 15 Septembrie 1926.

Nr. 3829.

### Primire în clerul tinăr.

Cu ocaziunea concursului ținut în ziua de 17 August 1926 s'au primit în clerul tinăr eparhial și pe cursul I. al Academiei de teologie următorii tineri:

1) *Aciu Simeon* din Horvat-Crasna, 2) *Albu Vasile* din Firiza, 3) *Aști-lean Ioan* din Iclozel, 4) *Brehaița Emil* din Mocira, 5) *Budu Laurențiu* din Fodora-română, 6) *Chindriș Vasile* din Ieud, 7) *Chișiu George* din Unimăt, 8) *Cosma Victor* din Biușa, 9) *Cosmuța Liviu* din Santău, 10) *Cotoc Victor* din Budacul-român, 11)

*Covaciu Vasile* din Șilimeghiu (Ulmeni), 12) *Cuc Iuliu* din Lecimir 13) *Cucu Ștefan* din Buciumi, 14) *Cupșa Victor* din Tășnad, 15) *Dragomir Coriolan* din Giulita, 16) *Dunca Ioan* din Ieud, 17) *Filipan Emil* din Glod, 18) *Gherman Lazar* din Mineu, 19) *Ghiurco Izidor* din Domnin, 20) *Indrean Simion* din Hideaga, 21) *Mariș Gavriș* din Ieud, 22) *Mihailaș Grigore* din Șieut, 23) *Oltean Dumitru* din Morăreni, 24) *Perșe Vasile* din Giurtelec Hodod, 25) *Plosca Leontin* din Acăș, 26) *Pop Miron* din Giula, 27) *Pop Vasile* din Săcălășeni, 28) *Rob Ioan* din Oarta de jos, 29) *Roman Ioan* din Vima mică, 30) *Sabău Valeriu* din Apa, 31) *Silaghi Adrian* din Căbleșul-ung, 32) *Suciu Augustin* din Șirioara, 33) *Șteu Ioan* din Bârla.

Din șed. cons. 17 August 1926.

*Bălan Augustin* din Șirioara, *Cotețiu V. Romul* din Mânău, *Caraba Vasile* din Unimăt sunt primiți în clerul tinăr.

Din șed. cons. 21 August 1926.

Nr. 4000.

*Găvrilă Blaga* din Cociu și *Simeon Nossa* din Bogdana sunt primiți în clerul tinăr.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4355, 4371.

## Manuale de Religieune.

Lăsăm Onoraților preoți profesori de religieune, cateheți la licee ori școale medii — ca și până la noua decizieune a forurilor competente cu privire la manualele de religieune ale Rds. Dr. Nicolae Brânzeu și Cl. D. Dr. Ioan

Georgescu, excepționate de Minister să întrebuințeze manualele de „Liturgică” și „Istorie bisericească” a părintelui Mon. Ștefan Roșian, alcătuite pentru școlile primare, având datoria de a adăuga la lecțiuni amplificările necesari.

Din șed. cons. 11 Sept. 1926.

Nr. 4169.

### Bibliografie.

M. On. *Jacob Marga* paroh-protopop în Dej a scos de sub tipar în o Bibliotecă populară numărul prim, intitulat **»Călăuzul Creștinului«** povește și învățături creștinești, lămurite cu asămănări și întâmplări din viața zilnică.

Cărticica în format de 16° se întinde pe 32 pagini, și este scrisă pe seama cărturarilor dela safe, cărora le poate fi un bun îndreptător pe cărarea acestei vieți.

Recomandăm aceasta cărticică în atenția fraților preoți, cari o pot procura dela autor cu prețul 7 Lei exemplarul.

Din șed. cons. 18 August 1926.

Nr. 3741.

**Episcop Dr. Iuliu Hossu.**

### Partea neoficială.

#### **Apărarea Creștinismului**

prin

#### **Unirea Bisericilor.**

(Urmare).

Astfel! Papa în toate funcțiunile mari apare nu ca Patriarh exclusiv al Latinilor, și ca Patriarh general al tuturor Bisericilor și Părinte comun al tuturor creștinilor, ori de care rit s'ar ținea ei.

Cardinalii, cari la olaltă cu Papa reprezintă Biserica Romană, care are primatul peste toate Bisericile, în anumite prilejuri speciale presidează la sacrele funcțiuni de Ritul Oriental, Atari cazuri sau văzut în Roma și afară de Roma de mai multe ori.

Vestit a fost Congresul euharistic celebrat în Ierusalim în luna Maiu 1893. Cardinalul Langenieux Arhiepiscopul din Reims, Legatul Apostolic și

Presidentul Congresului, era încunjurat de Episcopi și preoți catolici de toate riturile din Apus și din Răsărit, și toți au asistat la sacrele ceremonii ce s'au celebrat ori în ritul latin ori în ritul oriental. Dar mai vestită e Liturgia celebrata de Ciril VIII Patriarhul Grecesc din Antiohia împreună cu 6 Episcopi și 12 preoți concelebranți, sub presiul Papei Piu X și cu asistența Sacrului Colegiu al Cardinalilor, a Episcopilor și prelaților prezenți în Curie, înaintea Corpului Diplomatic, a Nobilimei Romane și a unui număr public.

Ceremonia pentru împrejurările timpului a trebuit să se țină în sala Beatificărilor. Atare ceremonie s'a desfășurat în 14 Februarie 1908 pentru a celebra centenarul al XV al Sfântului Ioan Gură de aur, a cărui trup transportat din Constantinopol, e așezat sub altarul Capitular al Canonicilor din biserica sfântului Petru în Vatican. Liturgia se desfășură, deși concelebranții Episcopi și Preoți erau de diferite naționalități de ritul grecesc, perfect în limba și ritul grecesc. Cântările dela Liturgie s'au executat în stil bizantin. Papa Piu X în ornate Pontificale a luat parte activă, în momentele, în cari Presidentul Prelat (și nici unul dintre Episcopi nu era mai mare decât Papa): trebuie să rostească exclamațiunile ori să binecuvinte pe asistenți conform prescrieselor ritului grecesc. Astfel Piu al X s'a afirmat ca urmaș al sfântului Petru de Cap suprem al tuturor Bisericilor, ori de care rit s'ar ținea ele.

Cari Patriarhi, ori Sinoade, ce se laudă cu numirea de ortodoxe, pot să arate o astfel de armonie ale membrilor tuturor Bisericilor cu Capul lor văzut? Unde nu e Petru, care să presideze și să grăiască prin urmașul său viu, acolo nu poate fi decât împărțire și discordie fără leac. *Unde e Petru, acolo e biserica*, scrie sf. Ambroziu.

E lucru deplorabil că între Latini și adeseori chiar și persoane de înaltă demnitate, sunt eclesiastici, cari își fixează în cap, că adevăratul Catolicism consistă în Latinism, și că bisericile de

rit oriental trebuie tratate ca o apendice a bisericii latine, și nu pe o treaptă egală cu biserica latină. Aceștia nu le place, și sunt măhniți întocmai ca și feciorul cel mai mare al Părintelui evanghelic, care prăznuia întoarcerea fiului rătăcit, când Papa acordă favoruri bisericilor Orientali. Ei, ce e drept, nu cutează a se împotrivi, dar în launtru lor murmură și scrâșnesc, nizuindu-se a micșora însemnătatea și a împedea efectele, ca și când s'ar face spre displăcerea Bisericii Latine! De ce spirit sunt conduși aceștia? O seamă de inși de un spirit ce denoată puțină cultură bisericească, din care ar putea învăța, cum în cele dintâi zece veacuri cele două Biserici având în frunte pe Capul lor văzut, Papa dela Romă, au umblat de acord și în conglăsuire pe cărările Domnului, și în acelea veacuri celea două Biserici au avut mari Sfinți și mari dascăli, cari au apărat de acord cu sfințenia vieții lor și prin scrieri erudite credința catolică împotriva ereziilor.

Însă sunt alții, cari deși au cultura bisericească recerută, cu toate acestea sunt potrivnici ori chiar înverșunați față de bisericile de rit oriental, atât în vorbire cât și în scrierile lor, și astfel făcând, ei cred că sunt plăcuți înaintea lui Dumnezeu. Aceștia ar trebui să admire aceea mică turmă de câteva milioane de rit oriental, cari pentru ca să rămână credincioși și tari în credința catolică se luptă cu nenumărate greutăți și necazuri, cu sărăcia și cu atâtea curse întinse de contrari, cari dispun de putere politică și de mijloace îmbelșugate de bani... Și dacă le spui acestor Latini că ei nu lucrează în conformitate cu purtarea Sfântului Scaun, răspund cu trufie, că ei cunosc mai bine decât alții, cari sunt intențiunile Sfântului Scaun și ale Papei.

Aceștia fac mult rău cauzei Unirii celor două Biserici, care pentru ei este o utopie, și care și dacă s'ar întâmpla, ar fi mai mult o încâlceală decât spre folosul sfântului Scaun, cum zic ei. Aceștia dau un mare scandal, întărind credința greșită, că *Papa e numai*

*Capul Bisericii Latine*, și apoi se plâng pentru *terbicoșia Grecilor și Răsăritenilor în schismă*.

Din norocire, aceștia nu sunt Sfântul Scaun, nici nu sunt ascultați de sfântul Scaun. De aceea fac rău frații noștri neuniți, că se scandalizează de aceștia și-i socotesc de sinceri interpreți ai Sfântului Scaun. Ei nu trebuie să privească decât actele oficiale și constante ale Sfântului Scaun, cari în fapte și în decrete sunt totdeauna cu bunăvoință față de Bisericile de rit oriental și mențin pururea idea Unirii Bisericilor.

· XV.

### Naționalism.

Nu se poate nega, că lupta între Grecism și Latinism, cu toate că Sfântul Scaun Apostolic al Romei, credincios tradiției istorice a Creștinismului, a menținut coexistența celor două rituri, a produs dezastre în Biserică...

Bizantinii, pentru că se credeau moșteni ai Împărăției lui Constantin Cel Mare, se țineau mai superiori decât Apusenii, cari nu aveau decât un *Imperiu fictiv*, împărțiți în atâtea împărății și state deosebite... Cu toate acestea Apusenilor le plăcea a se numi Latini, pentru că folosiau oficial atât în Stat cât și în Biserică limba latină și ritul latin în rânduelile bisericești. Din aceste motive se credeau mai Romani decât Bizantinii, cari numindu-se și ei Romani după limbă, după rit erau Greci și nu Romani. Bizantinii, când Latini îi numiau Greci se ofensau, pentru că în imperiul lor se cuprindeau multe provincii pe lângă Grecia, cari nu erau grecești, și vorbeau alte limbi, deși limba oficială a statului și a Bisericii era în mare parte cea grecească. De aci lupta primitivă între Orient și Occident a fost întemeiată pe adevăratul *Romanism*. Bizantinii pe Occidentali îi numeau Latini, ca să nu le zică Romani, iar Apusenii pe Bizantini îi numeau Greci, ca să nu le zică Romani, cum voiau ei să se numească.

O asemenea luptă se susține între

Patriarhat și Bulgarii supuși Turcilor. Patriarhatul pretinde că este continuatorul Imperiului bizantin pentru partea bisericească și civilă, deși odinioară Sultanul iar acum Republica turcească are puterea legislativă și militară. Patriarhatul pentru a însemna că într'insul se continuă imperiul bizantin, ridică de emblemă a sa Vulturul cu două capete. Pentru că în virtutea privilegiilor, ce i-s'au acordat de către Mohamed II, el e capul bisericesc și civil al *Romanilor din Imperiu*. De aceea toate națiunile ortodoxe, cari făceau parte din imperiul Bizantin, și astăzi fac parte din imperiul Otoman, sunt după drept supuse Patriarhului Romei Nouă.

Dacă Turcilor le-a convenit mai înainte să recunoască puterea bisericească și civilă a Patriarhatului asupra tuturor creștinilor *Rum* (Romani) din imperiu, astăzi de bună seamă nu le mai convine. Atunci le sta în interes, ca să rupă pe creștinii din Răsărit de Creștinii din Apus, cu cari adeseori purtau războaie. Dar astăzi acest pericol nu mai există, pentru că Europa creștină deși pe câțva timp scoase pe Turci din Constantinopol, în anii din urmă, i-a lăsat iarăși să se înstăpânească acolo, în dauna Grecilor, apoi acum nici Turcii nu mai amenință cu atacurile lor statele din Europa creștină. De aceea astăzi Turcia nu mai are decât un interes relativ să susțină puterea bisericească și civilă a Patriarhatului nu mai mult asupra Creștinilor *Rum*, ci asupra ortodoxilor din imperiul respective republica otomană... Și așa azi Patriarhatul din Constantinopol a ajuns în o criză acută, așa că s'a scris că ar fi vorba să se mute scaunul patriarhal la Salonic. Ba au mai scris gazetele, că republicanii turci de azi, pe cum au șters Califatul, așa voesc să șteargă și Patriarhatul grecesc, pe cum și pe cel armenesc. Lovitura fatală *Romanismului* Patriarhatului, au dat-o înșiși Grecii. Pentru că ei s'au răsculat

de mai multe ori împotriva Turcilor în numele *Elenismului*, și au fost favorizați până la o vreme de marile Puteri ale Europei și de întreaga lumea civilizată, pentru marile reamintiri de glorie și de civilizație ale Grecilor antici. Grecii s'au constituit în Stat, care se numi Regatul Greciei, și suveranul lor Regele Grecilor. Astăzi Grecia s'a făcut republică. Din aceea vreme și Grecii din Turcia nu se mai numesc Romei, ci numai Eleni, Greci.

Cu toate aceste Patriarhatul continuă cu emblema sa cu două capete și pretinde a continua în bizantinismul său, deși toți îl cred și-l numesc Patriarhat grecesc, în vreme ce vrea să fie numit Ecumenic, general, preste ortodoxii din Turcia.

Constituirea regatului din Grecia, a deșteptat sentimentul și a celorlalte popoare ortodoxe cari nu erau Greci. Așa a urmat formarea de state autonome și independente: România, Sârbia, Muntenegru, Bulgaria, smulgându-se de sub jugul turcesc prin vitejia lor dovedită mai ales în războiul ruso-turc din 1877.

(Va urma).

## AVIZ.

Sunt rugați toți acei Mulți Onorați Frați protopopi și preoți cari au primit exemplare din broșura „*Călașul creștinului*” să binevoiască, cel mult până în 10 Octombrie a. c. a trimite costul acelora, eventual exemplarele nevândute la adresa autorului în Dej, după ce vor fi subtrase spesele postali.

**Iacob Marga**

protopop.

## IN TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

se efectuează tot felul de imprimări, necesare cancelariilor. Cu plăcere luăm la tipar: Opuri, Broșuri, Bilanțe și Anunțuri funebre, de logodnă și de cununie, Circulare, Invitări, etc. tot felul de lucrări ce se țin de arta tipografică.